

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

V. Explicantur aliquot dubia circa præcedentem doctrinam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

SECTIO V.

§. 1. Explicantur aliquot dubia circa precedentem doctrinam.

^{80.} ^{An sufficiat} ^{1/2} ^{se media} **R**estat examinare aliqua dubia, ex quorum resolutione magis declarabitur præcedens doctrina. Primum esse potest, an possit Sacerdos absolute moribundum, quando ij, qui testantur de voluntate, & petitione confessionis, non audierant hoc ab ipso infirmo, sed ab aliis, atque adeo non sunt testes immediati, sed mediati. Ratio dubitandi esse potest: quia in prædictis decretis videtur requiri testimonium eorum, qui ab infirmo audierant. Sic loquitur Concil. Carthagin. IV. *can. 67.* *supra adductum, ubi dicitur, dent testimonium, qui eum audierunt, & accipiat penitentiam.* Et idem colligi potest ex verbis Eusebii Papæ supra relatis, dicit enim: *si idonea testimonia habuerit, quod ipse penitentiam petisset.* &c. Testimonia autem idonea non sunt, quæ non ex visu, sed ex eorum narratione feruntur.

^{81.} Cæterum dicendum videtur sufficere in casu necessitatis eam notitiam, quæ ex testibus mediatis haberi potest. Nam notitia mediata notitia est, & quæ sufficit ad alios effectus, in quibus maior certitudo requiritur. Nam si de Baptismo alicuius parvuli, vel etiam adulti quæretur, & non adsit qui eum baptizavit, sed alius fide dignus, qui dicat se ab ipso audisse, quod eum baptizaverit, vel etiam per internum fide dignum id testatur, habebitur pro baptizato; quanto magis sufficiat hæc notitia ad absolvendum in eo periculo, in quo absolutio prodesse potest, & non nocere? Vnde in Rituali Romano non alligatur ad testimonium immediatum, sed generaliter dicitur: *Si confitendi desiderium per se, vel per alios ostenderit, absolvendus est.* Ostendit autem per alios, qui per alios mediata id manifestat, sicut Deus loquutus dicitur populo suo per Prophetas, licet non omnes audierint immediate ipsos Prophetas, sed alios, quibus Prophetæ immediate loquuti fuerant. In quo sensu videntur etiam intelligenda verba Leonis supra adducta, quibus generaliter dicitur, *testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debent.* Ad quod etiam asserti potest exemplum confessionis, quæ fit per interpretem: posse enim contingere, quod non sufficeret vnus Interpretes, sed requirentur duo, qui inter penitentem, & confessarium intercederent: v. g. si Græcus confiteretur cum Latino, & vteretur interprete Gallo, qui & Græcum idioma intelligeret, & Gallicè explicaret, non Confessario, quia nec Gallicam linguam intelligeret, sed Italo laico, qui rursus Italicè idem explicaret Confessario: tunc enim confessarius contentus esset notitia accepta non ab eo qui immediate à Penitente acceperat, sed ab alio qui mediata acceperat à penitente. Cur ergo in casu nostro non posset simili notitia à penitente accepta per duos intermedios, quorum vnus altero mediante eam notitiam accepisset? Hoc idem si in matrimonio accideret, crederem valere matrimonium, quod per duos interpretes fide dignos celebraretur, quorum alter alterum interpretaretur; quando ergo petitur in casu nostro testimonium alterius de voluntate confitendi, quam infirmus ostenderit, non petitur testis omni exceptione maior, & iudice legitimus, qui de visu testificetur, sed testimonium iuxta præsentem materiam, quæ in nullo præiudicium, atque adeo tale, ut possit pro-

babiliter credi rem ita esse, quod confessionem petierit.

Vnde à fortiori resolui potest secundum dubium, an scilicet si sufficiat vnus testimonium, an verò requirantur plures. Nam in supra adductis decretis videtur esse sermo de pluribus. Sic dicitur in Arausicano: *Si voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habiat: & in Carthagin. IV. dicitur: dent testimonium, qui eum audierunt: & in decreto Eusebii dicitur: Si idonea testimonia habuerit; & in decreto Leonis dicitur, testimonia eis fidelium prodesse debent: & denique in Rituali Romano dicitur: Si confitendi desiderium, siue per se, siue per alios ostenderit. Vbi semper testes, & testimonia in numero plurali designantur.*

Dicendum tamen est sufficere testimonium vnus, quod expresse notarunt alij: Ioannes Sancius in *select. disp. 44. numero 35.* qui citat alios, & Diana dicto tract. de absol. morib. resol. 8. ubi assert alios plures. Ratio autem est, quia ubi non agitur de præiudicio alterius creditur vni testi: & sicut diximus non requiri probationem iuridicam per testes oculatos; sic dicendum est non requiri probationem plenam iuridicam per duos testes. Nec obstant verba illorum decretorum, quia illa intelligi debent in sensu distributivo, non copulativo: nam si intelligerentur in sensu copulativo, requireretur testimonium omnium circumstantium propter verba illa vniuersalia: *dent testimonium, qui eum audierunt.* Sicut ergo non requiritur omnium eorum testimonium, ita nec plurium, sed cuiuslibet ex pluribus, vel ex iis, qui audierant. Ut si in Conciliis dicatur animam defuncti posse iuari aliorum fidelium suffragiis, non est sensus, quod non prosint ei suffragia vnus solius, sed est sensus distributivus, quod singulorum suffragiis possit iuari.

Notant item prædicti Auctores non requiri, quod testis ille sit fidelis: potest enim sufficere infidelis, vel Hæreticus, quando credibile sit in hoc casu ipsum non mentiri: quod verisimile erit, cum sua nihil referat, quod infirmus absoluatur; imò ex infidelitate magis inclinaretur ad impedendum Sacramentum, quare testificatio magis procedere videtur ex affectu erga infirmum, cuius desiderio, vel petitioni vult satisfacere eo modo quo potest.

§. 2. Antestimonium hoc debeat dari coram ipso infirmo, ut possit absolui.

^{84.} **T**ertium dubium, & maioris momenti est, an si is, qui audit infirmum petentem confessionem, inueniat Sacerdotem in itinere, & hoc ei manifestet, possit Sacerdos ex vi huius notitiæ absolute moribundum, quem postea inuenit solum sensibus destitutum, licet non repetatur coram infirmo illud testimonium; quia, qui audierat, iam discessit ad alium locum. Negant posse tunc absolui illi, qui dicunt, in casu propositæ questionis confessionem fieri præfenti Confessario per interpretem, & idem non esse contra Decretum Clementis VIII. Nam si confessio fit tunc, quando testis dicit infirmum petiisse confessionem, consequens est, ut debeat fieri, quando Confessarius præfens est penitenti: alioquin confessio fieret in absentia, si solum in itinere id audiisset Sacerdos. Propter hoc fundamentum hanc sententiam amplexus est Diana loco citato, *resolut. 7.* adducens in sui fauorem quamplures, qui tamen solum dicunt decretum Clementis intelligendum esse non solum in sensu complexo, sed etiam in sensu

^{82.}
An sufficiat vnus testis.

^{83.}
Quid si sit infidelis.

^{84.}

sententiâ diuiso, ita ut nec absolutio, nec etiam confessio in absentia, aut per literas, vel internuncium fieri possit, quod nos non negamus. Sed questio est, an in casu præsentis dubij ita fiat. Potest autem ea sententia confirmari ex verbis Leonis Papæ sæpè citatis, in quibus dicitur: *Testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debeant*: ubi testimonium à præsentibus videtur requiri.

85. Alij tamen generaliter loquuntur, & volunt, quomodocumque illud confitendi desiderium Confessario innotuerit, posse Sacerdotem, absolute poenitentem præsentem sensibus destitutum. Pro qua sententia plures affert idem Diana loco citato, dicens illam esse probabilem, quod idem affirmat Bonacina in eam magis inclinans in præsentibus *disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. §. 4. num. 10.* Et in noua editione *rom. 3. disp. 2. de Confessione, q. 3. punct. 33.* ubi dicit, ita Romæ à multis iudicatum fuisse, quod quidem videtur esse omnino iuxta mentem, & verba Pauli V. in Rituali Romano, ubi absque ulla limitatione, aut distinctione dicitur: *Si desiderium confitendi per se, vel per alios ostenderit, absoluen- dus est.* In casu autem posito verificatur tota illa conditio, cum infirmus per alios desiderium confitendi ostenderit: ergo iuxta regulam illam à Pontifice propositam absoluen- dus est. Quod ipsum ex aliis decretis supra adductis colligitur; quæ absque tali limitatione loquuntur. Sic enim in Arausicano dicitur: *Si voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habeat.* Et in Carth. dicitur, *Dent testimonium, qui cum audierunt.* Et in decreto Euseb. Papæ dicitur: *Si idonea testimonia habuerit, quod ipse poenitentiam petiisset.* Denique S. Thomas in dicto Opusculo. 65 generaliter dixit: *Si infirmus, qui petit absolutionem, amisit notitiam, vel loquelam, antequam Sacerdos adueniat, debet à peccatis absolui.* Cum ergo non petatur talis conditio testimonij in præsentia ipsius infirmi exhibendi, non est, cur à nobis talis conditio apponatur, & ita consequenter dicendum esse in hac sententia fatetur Aluarez illa *disp. 80. num. 53.*

86. Ratio autem sumitur ex dictis *sect. præcedent.* quia nimirum illa non est confessio strictè, sed magis vniuersaliter sumpta, quæ in defectum strictæ confessionis acceptatur ad proferendam sententiam absolutionis. Decretum autem Clementis VII. loquitur, ut diximus, de confessione strictè accepta, quæ fieri non potest validè, aut licitè, nisi in præsentia Confessarij. Nec obstant verba Leonis Papæ: nam ipse mentionem fecit testimonij circumstantium, quia ita communiter fieri solet, quod præsentibus sint, qui testantur voluntatem, & desiderium infirmi. Sicut ob eandem rationem dixit, *testimonia fidelium circumstantium*: quia nimirum semper solent illi esse fideles, & tamen si fideles non essent, sed infideles, fide tamen digni, & de quorum veracitate non dubitaretur, non negaret Leo illud testimonium sufficere; parum enim refert character testificantis, cum testificatio illa non ordinetur ad conferendum sacramentum ipsi testificanti, cuius infidelis non esset capax, sed solum ad manifestandam voluntatem infirmi, & ad faciendam fidem de illa, ad quæ non est incapax infidelis. Sicut ergo non alligatur S. Leo ad testimonium fidelium, ita nec ad testimonium solum circumstantium.

An non solum possit, sed debeat Sacerdos absolute in casu præsentis questionis.

87. Quid dubitatur, an concurrente illo casu possint Auctores contrariæ sententiæ non ab-

solvere moribundum, de quo circumstantes testantur petiisse confessionem. Affirmant aliqui ex iis, præsertim Aluarez *dicta disp. 80. numero 55.* & Franciscus Coquerius in *dissertatione de confessione per Literas* apud Coninch. *dicto opusculo de absolutione moribundi, num. 64.* Negant tamen communiter Doctores, Suarez, Valquez, Coninch, Turrianus, Ioannes della Cruz, Regius, Megala, Turrianus, Franciscus, Montefinus, Ioann. Sancius, & alij, quos congerit, & sequitur Diana loco citato, *resolut. 9.* Ratio autem est clara: quia ad minus nostra sententia probabilis est, & per consequens talis, ut possit eam Sacerdos ita conscientia amplecti: quoties autem potest absque graui incommodo subuenire proximo grauius periclitanti circa æternam salutem, ad id tenetur: ergo cum possit prodesse moribundo talis absolutio, & absque graui incommodo suo possit Sacerdos eam impendere, ad id tenetur.

Dices regulam illam fallere in iis, quæ spectant ad conficienda Sacramenta, in quibus non possumus ob Sacramenti reuerentiam vii materia, vel forma probabili, ne exponatur periculo irritationis. Sed contra, quia doctrina illa non est vniuersaliter vera, ut cum aliis multis dixi *disputat. 8. de Sacramentis in genere, sect. 9.* Deinde certum est, obligationem illam adhibendi materiam certam ob reuerentiam sacramenti non procedere, quando non habetur certa materia, sed probabilis, imò etiam dubia: tunc enim melius est subuenire proximo cum Sacramento probabili, vel etiam dubio, quam relinquere illum sine villo Sacramento, ut in eodem loco cum communi sententia latius ostendi.

Dicunt tamen nostram sententiam non esse probabilem, sed omnino improbabilem, atque ideo non posse sacerdotem licitè iuxta illam operari: multò ergo minus ad id tenetur. Ad hoc tamen respondere non oportet: quid enim faciet opinionem probabilem, si viginti, aut triginta Doctores, in quibus sunt quamplures ex primis nostri temporis, ad id non sufficere? Ad minus sufficeret auctoritas Pauli V. qui sententiam illam in suo Rituali toti Ecclesiæ proponit; auctoritas Eminentissimorum Cardinalium, & aliorum doctissimorum virorum, qui diligenti studio ritus illos examinarunt, ut ipse Pontifex testatur; auctoritas Ecclesiæ, quæ illud Rituale cum debita reuerentia accepit. Si hæc omnia sufficere non vis ad probabilitatem saltem extrinsecam huic sententiæ conciliandam, contendendum amplius non est.

§. 2. *An debeat Sacerdos in prædicto casu sub conditione solum explicata absolute.*

Certum est in primis, non esse obligationem exprimendi exterius illam conditionem, si possumus: sufficit enim, si concipiatur interiorius. Certum item est, semper adesse conditionem implicitam: nemo enim intendit dare absolutionem impossibilem, sed illam quam potest. An debeat illam conditionem mente saltem explicare: communiter dicunt absoluen- dum esse implicite sub conditione. Ita loquitur Suarez in præsentibus *disp. 23. sect. 1. numero 12.* Alij dicunt, absoluen- dum saltem sub conditione; per quod indicant, non esse obligationem addendi conditionem. Ita loquitur Coninch *dicto Opusculo. num. 64.* Alij tamen dicunt superfluum esse addere eiusmodi

eiusmodi conditionem ita loquitur Vasq. in *presenti* *quest. 91. art. 2. dub. 1. n. 39.* quem sequitur Ioannes Sancius in *selektis disp. 44. n. 32.* & videtur magis iuxta mentem Ritualis Romani, in quo nihil dicitur de tali conditione adiungenda, sed absolute dicitur absolvens infirmus, Neque etiam in antiquis decretis, quæ attulimus, villa sit mentio conditionis apponendæ. Si autem esset talis obligatio moniti fuissent Sacerdotes, ne in re ad eam gravi errarent, pro ut moniti sunt de apponenda conditione, quando baptizant aliquem, de quo dubitatur, an fuerit antea baptizatus.

91. Cur autem magis apponenda sit conditio in casu illo baptismi, quam in nostro. Ratio est, quia ibi agitur de dubio proprio, in quo non potest Minister iudicare baptismum nunc valide confectum. At verò in casu nostro habet assensum ad minus probabilem de valore absolutionis: quando autem operamur ex assensu probabili, operari possumus absolute absque alia conditione apponenda: quia assensus præcedens absolutus est, licet sit probabilis. Unde cum proportionem debitam idem dicendum erit de absolutione, quæ debet etiam sub conditione dari, quando datur cum vero dubio, verbi gratia, si dubitat Sacerdos, an signa ab infirmo exhibita fuerint ad significandum dolorem de peccatis, & voluntatem absolutionis: an verò ex dolore morbi. Item an quando dixit se velle confiteri, esset compos sui, an impositus, & sine rationis usu. In his enim, & similibus casibus propter reverentiam Sacramenti absolutio impendi debet sub conditione explicita interius concepta. Et hæc sufficiant de hac controversia.

DISPUTATIO XVIII.

De Ministro Sacramenti pœnitentiæ,
& primum de Ministro legitimo
in mortis articulo.

SECT. I. *An solus Sacerdos sit minister in hoc Sacramento: vbi? An Laicus possit in aliquo casu absolvere?*

SECT. II. *De ministro huius Sacramenti in articulo mortis.*

SECT. III. *Appendix ad supradicta de peccatis venialibus, & mortalibus antea confessis: quis sit in ordine ad illa legitimus minister.*

VAMVIS ordo doctrinæ videretur alicui fortasse exigere, ut post explicatas alias duas partes materiales huius sacramenti, scilicet contritionem, & confessionem, ageretur de tertia, nempe de satisfactione; aliunde tamen magis videbitur congruere, ut prius de legitimo ministro dicamus; tum quia confessio ipsa non satis explicatur sine suo termino; debet enim confessio esse legitima, hoc est, quæ legitimo iudici fiat, ad quod necesse omnino est scire, quis sit legitimus Iudex respectu singulorum, & cui debeat legitima confessio fieri. Tum etiam, quia Tractatus de satisfactione trahit secum alia, nempe de satisfactione in communi, de suffragiis, de indulgentiis, quæ omnia connexa sunt in ordine ad doctrinam, & quæ si in hoc loco traderentur, videretur nimium interrumpi ipsa sacramenti explicatio, idè videtur magis de re esse, si totum id, quod pertinet ad Confessarium, seu Ministrum, hoc loco disputemus: & postea expediri iam à Sacramento, quoad essentialia, possumus in calce materiæ de satisfactione tractare.

P. Ioann. de Lugo de Pœnitentia.

SECTIO I.

An solus Sacerdos sit Minister in hoc Sacramento: vbi? An Laicus possit in aliquo casu absolvere?

2. Conclusio est certa apud Catholicos, solum Sacerdotem esse Ministrum huius Sacramenti quæ definita est in Trident. sess. 14. cap. 6. his verbis: *Circa Ministrum autem huius sacramenti declarat sancta Synodus falsum esse, & à veritate Evangelij penitus alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quosvis homines, præter Episcopos & Sacerdotes clauum ministerium perniciosè extendunt & can. 10. Si quis dixerit non solos Sacerdotes esse ministros absolutionis, &c. anathema sit.* Fuit autem hoc definitum etiam in aliis Conciliis contra VVicleph. & alios hæreticos, quos referunt Vasquez 9. 93. art. 1. & Suarez disp. 24. sect. 1. Unde obiter inferitur eum, qui verè non accepisset ab Episcopo potestatem consecrandi, & offerendi sacrificium, siue propter defectum materiæ, siue propter defectum formæ, vel quemcumque alium non recipere postea validè potestatem absolviendi per illa alia verba: *quorum remisit peccata remittuntur ei*, &c. sed debere repeti ordinationem, quoad utramque potestatem: quia licet prior possit accipi sine posteriori, non tamen è contra posterior sine priori: nec enim esse potest Minister huius Sacramenti, nisi solus Sacerdos: non est autem Sacerdos, qui potestatem offerendi sacrificium non habet, cum essentia Sacerdotij desumatur per ordinem ad oblationem sacrificij. Sicut ergo Christus voluit, potestatem, seu characterem Episcopalem recipi non posse nisi supposito sacerdotali; sic voluit potestatem absolviendi non posse recipi, nisi præsupposita potestate consecrandi: vel certè simul cum illa, pro ut confectur à Græcis, qui simul conferunt utramque potestatem suis Presbyteris. Constat autem hæc Christi voluntas ex perpetua Ecclesiæ traditione, quæ ab initio sic intellexit alligaram esse solis Sacerdotibus potestatem sacramentaliter absolviendi.

3. Hoc ergo supposito, dubitari posset primò An omnes Sacerdotes habeant hanc potestatem completam ad validè absolviendum ex vi suæ ordinationis. Sed in eodem Concilio Tridentino eadem Sessione 14. can. 7. definitum etiam est, non sufficere potestatem Ordinis, sed requiri etiam potestatem iurisdictionis ad absolutionis valorem; in quo autem differant hæc duæ potestates, & in quo singulæ consistant, explicuimus latè suprà Disputatione 15. sect. 2.

4. Secundò ergo dubitari potest, an in aliquo necessitatis casu confessio fieri debeat, vel possit Laico, & idem est de non Sacerdote, siue sit Diaconus, siue Religiosus. Quod etiam ex dictis facilem habet resolutionem; cum enim definitum sit, solum Sacerdotem esse Ministrum huius sacramenti, certum est, sicut consecratio Eucharistiæ in nullo casu validè fieret à non Sacerdote, sic nec absolutionem sacramentalem. Solumque proponi solet hoc dubium propter nonnullos antiquos, qui significarunt, in casu necessitatis confessionem debere fieri cum Laico, si sit homo prudens, & sapiens. Quod videtur sensisse Magister in 4. dist. 17. capite 4. & Sanctus Thomas ibi quest. 3. art. 3. quest. 2. in solutione primi: ij tamen non loquuntur de confessione sacramentali, sed de confessione ad humiliationem pœnitentis, vel ad consiliū ordinata. Et quidem Theologi recentiores

M m aduertunt,